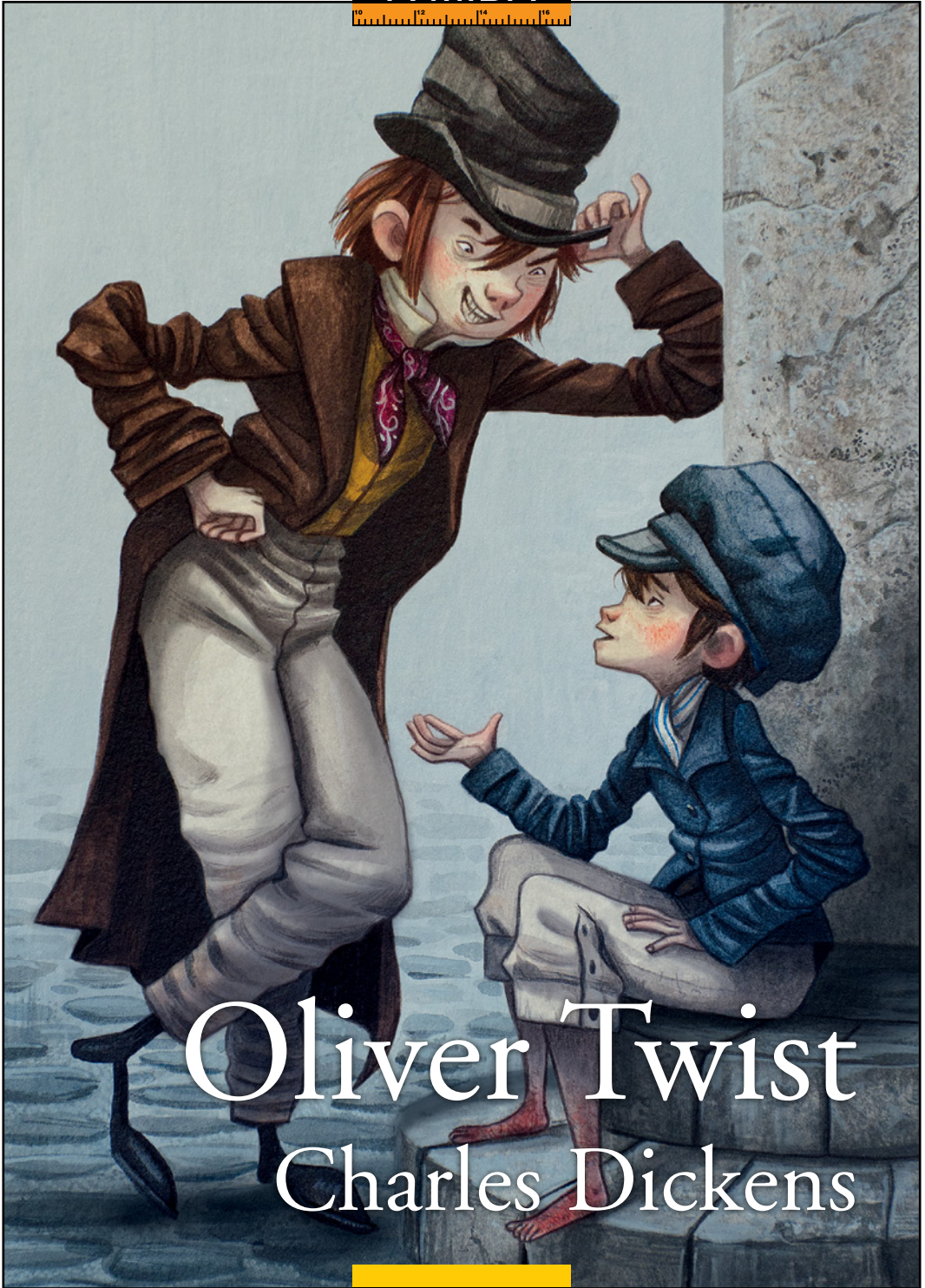
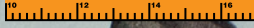

CLÀSSICS
A MIDA

Oliver Twist
Charles Dickens

ANAYA

Oliver Twist

Prefaci

Sempre vaig tindre com una afirmació reconeguda que una lliçó sobre el bé més pur no es pot aprendre del mal més vil i que la veritat es troba tant entre la gent dels barris humils com entre els rics. Amb aquesta intenció, la d'extraure un ensenyament de les misèries de la vida, se'm va acudir mostrar en el xicotet Oliver el principi del bé que supera tota circumstància adversa i al final triomfa. Presentant els criminals tal com existixen en la vida real, descrivint-los amb tota la seua degeneració i tota la seua baixesa, em va semblar que prestava un servei a la societat, ja que no hi ha en els desventurats i obscurs senders de les seues vides cap encant que pugua atraure els joves; més bé al contrari.

En tots els llibres que conec en què aquest tipus de personatges apareix, se'ls adorna d'un cert atractiu i fascinació, que pot portar els lectors immadurs a admirar-los i a voler imitar-los, com si foren cavallers nobles. No es trobaran ací cavalcades

en les nits de lluna clara, ni festes alegres a la calor de les tavernes, ni casaques brodades, ni elegància, ni llibertat..., sinó els carrers freds, humits i sense refugi de la mitjanit londinenca, els caus immunds on s'acumula el vici, els habitacles de la fam i de la malaltia. On està l'atractiu d'aquestes coses? No contenen més bé un advertiment i una lliçó de moral? Així em va semblar, i per això vaig decidir que era necessari contar-les.

CHARLES DICKENS

Del naixement i infantesa d'Oliver Twist

La majoria de les ciutats, grans o menudes, tenen entre els seus edificis públics un hospici¹ antic, i en un d'aquests, d'una ciutat a la qual no posaré nom, va vindre a aquest món de penes i preocupacions Oliver Twist. No va nèixer envoltat per doctors experimentats ni per iaies afectuoses, sinó per una infermera vella, mig embriagada de cervesa, i un cirurgià municipal contractat per a aquesta tasca. Sa mare, una jove de rostre pàl·lid, a penes va poder articular aquestes paraules:

—Deixeu-me veure el xiquet i morir.

El cirurgià li'l va posar al braç, ella el va besar, es va estremir i, caient cap arrere, va morir.

—Ja s'ha acabat tot, senyora Thingummy —va dir el cirurgià—. Era bonica. D'on era?

¹ *Hospici*: lloc per a albergar els xiquets orfes.

—Ah! Pobreta! La van portar anit —replicà la vella— per ordre del supervisor. La van trobar tirada al carrer; portava les sabates destrossades de tant caminar, però ningú sap d'on venia ni on anava.

—La mateixa història de sempre —va dir el metge alçant la mà esquerra del cadàver—, sense anell de casada. Ja ho veig... En fi, bona nit.

La vella, després de remullar la gola una altra vegada, es va acostar al foc i es va posar a vestir el xiquet. Oliver no parava de plorar i, si haguera sabut que era un orfe abandonat en les mans de la caritat municipal, hauria plorat encara més fort.

Allí va estar durant huit o deu mesos, patint tot tipus de privacions, ja que les autoritats de la casa no trobaren cap dona que el poguera alletar, i per això, quan passà aquest temps, decidiren enviar-lo a una granja, filial de l'hospici i situada a unes tres milles d'aquest, en la qual una governanta vella, la senyora Mann, s'encarregava de cuidar vint o trenta infractors de la *Llei de Pobres*² que no paraven de bramar ni d'arrossegar-se per terra.

Aquesta senyora tenia estipulats set penics i mig per setmana per a la manutenció de cada xiquet —aquesta era una quantitat suficient per fer-ho—, però la dona, molt espavilada, tenia una gran experiència i sabia el que convenia als xiquets i a ella, de manera que per a no acostumar-los malament practicava la teoria del vell filòsof que va voler ensenyar el seu cavall a no menjar, i per això s'apropriava de la major part de l'assignació i els destinava la menor ració possible de la que els corresponia. Huit de cada deu xiquets emmalaltien de fam o de fred, o bé

² *Llei de Pobres*: dictada al Regne Unit en 1834, obligava a internar els orfes menors de quinze anys en hospicis, o cases de treball, anomenades en anglés *workhouses*.

patien un accident domèstic, com ara caure al foc per descuit. I d'aquesta manera, el miserable se n'anava d'aquest món a reunir-se en l'altre amb els pares que no havia conegut. De tant en tant, especialment si es produïa algun contratemps, la junta enviava algú a inspeccionar el bon funcionament de la granja, però sempre hi enviava el zelador de l'hospici el dia anterior per previndre la governanta de la visita, i així aquesta llavava i posava guapos els interns; i, què més es podia demanar?

En el nové aniversari, Oliver estava prim i pàl·lid, un tant menut d'estatura per a la seua edat, però la naturalesa o l'herència l'havien dotat d'un cor noble i d'un caràcter fort. Mentre el celebrava amb dos amics a la carbonera, el senyor Bumble, el zelador, va aparéixer a la porta del jardí, pegant-li puntellons per obrir el cadenat que la tancava.

—Déu meu! És vosté, senyor Bumble? —va dir la senyora Mann, que guaitava per la finestra amb una falsa interpretació d'alegria—. Estic molt contenta de veure'l! Tenia la porta tancada per dins per evitar un descuit dels xiquets.

—Li sembla respectuós, senyora, fer esperar els funcionaris a la porta, quan vénen per assumptes relacionats amb els orfes de la *porròquia*³? —va dir, pegant colps amb el bastó. I donant-se importància davant de la senyora Mann, que intentava disculpar-se amb humilitat, prosseguí—: Vinga, vinga, senyora!, porte'm dins, que li he de dir una cosa.

Van passar a un salonet i el zelador va posar el seu barret de tres puntes i el bastó damunt de la taula. Després es va netejar la suor del front i es va asseure:

—Ara —el va abordar la senyora Mann amb una dolçor captivadora—, després de la caminada que ha fet, beurà una goteta d'alguna cosa, eh, senyor Bumble?

—Ni una gota, ni una gota! —va dir el senyor Bumble en un to poc convincent, per la qual cosa la senyora Mann va insistir fins convèncer-lo—. Bé, només una goteta. Què és?

—El que estic obligada a tindre a casa per als xiquets quan no es troben bé, senyor Bumble. Ginebra.

—Vosté dona ginebra als xiquets, senyora Mann?

—Clar que sí, pobrets meus. No podria veure'ls patir davant dels meus propis ulls.

—Clar que no! És vosté molt humana, senyora Mann! Una mare! Prompte tindre ocasió d'esmentar-ho en la junta —va dir, i es va engolir mig got de ginebra—. A..., a la seua salut,

3 *Porroquia* per parròquia. Metàtesi o alteració del so de les paraules, pròpia del nivell vulgar del llenguatge. És un tret típic de la parla d'aquest personatge. El terme equivalia a l'Anglaterra d'aquell moment a municipi o poble, pel fet que no hi havia separació entre l'estat i l'Església.

senyora Mann! I ara, als nostres afers —va dir el zelador, mentre obria la seua cartera de cuir—. El xiquet que fou batejat amb el nom d'Oliver Twist complix hui nou anys. I, tot i que la porròquia ha fet molt d'esforç, fins i tot oferint una recompensa, per esbrinar qui eren els seus pares, no hem aconseguit res.

—Aleshores, com és que té nom? —va preguntar sorpresa la senyora Mann.

El zelador es va estirar molt orgullós i va dir:

—El vaig inventar jo; pose nom als pobres innocents segons l'ordre alfabètic. L'últim tenia la S, i a aquest li tocava la T: Twist. Al següent li tocava la U, i a l'altre, la V. Tinc noms fins a la Z, i després, una volta més.

—Vaja! Té vosté molta idea, senyor.

El senyor Bumble es va acabar la ginebra i va afegir complagut:

—Com que Oliver ja és massa major per a quedar-se ací, la junta directiva ha decidit que torne a la casa, de manera que he vingut a emportar-me'l.

—El porte immediatament —va dir la senyora Mann, i va manar a una de les assistentes que el buscara, la qual, a l'instant, el va presentar sense la ronya que li cobria la cara i les mans.

—Inclina't davant del cavaller, Oliver —li va ordenar la senyora Mann.

—Vols vindre amb mi, Oliver? —li va preguntar el senyor Bumble.

Oliver volia contestar que se n'aniria amb qualsevol a l'instant, però, en mirar cap amunt, va veure el puny alçat i el semblant furiós de la governanta, que s'havia col·locat darrere de la cadira del zelador; i va entendre el senyal, ja que coneixia bé la mà que s'agitava contra ell, i preguntà:

—Vindrà ella amb mi?

—No, no pot —va respondre el zelador—, però anirà alguna vegada a veure't.

El xiquet es va separar de la senyora Mann fingint un gran pesar i plorant, la qual cosa fou recompensada amb un tros de pa amb mantega i mil abraçades. I així se'l va emportar el senyor Bumble d'aquella casa miserable en la qual mai, durant la seua infantesa, havia conegut una paraula amable o una mirada compassiva.

Oliver Twist és una novel·la que no pot faltar en cap biblioteca. La poden llegir lectors de qualsevol edat i de qualsevol lloc, perquè el tema que planteja sobrepassa les fronteres del temps i de l'espai: el de la persona que lluita per sobreviure i trobar el seu lloc en la societat o, el que és el mateix, la lluita del dèbil contra el fort, del bé contra el mal. Per això, aquesta obra no és d'ahir ni de hui, sinó de sempre.

